

Leħen is-Socjetà Mużikali
San Lawrenz
Belt Vittoriosa A.D. 1883

Harga Nru 104

Marzu - April 2018

Welcome to BeBirgu!

BeBirgu

BeBirgu is Birgu's newest place to be!
Situated in the completely renovated
SAN LAWRENZ Band Club at the Victory Square.

BeBirgu welcomes you every day of the year
for drinks and great food
served in a European Brasserie setting
with a nice lounge style open air patio.

BeBirgu, San Lawrenz Band Club
Victory Square, Birgu

Tel: 77220077 | E-mail: Ed@bebirgu.com

Olde City Pub
is the Best

Restaurant, Take Away & Pizzeria

Prop. Michael Darmanin

99, St Lawrence Street, Vittoriosa

Tel: 21 663 614

Fava Woodworks Co. Ltd.

KW 17B, Corradino Industrial Estate, Paola

Tel: 2182 7650

Manufacturers of all types of Wooden Mouldings

*Showrooms at the Factory and
80, St. Joseph High Road, Hamrun*

SPECIAL PRICES FOR FURNISHED FLATS OWNERS

Kejkijiet ghall-Parties tat-tfal

Agtzel bejn Bob the Builder, Barbie, Dora,

Princess, Superman, Hello Kitty, etc.

Cempel lil Steffi fuq 99426970 jew

e-mail: steffibugeja@yahoo.com

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Il-Kelma tal-President

Lawrence V. Farrugia

Bejna bl-attivitàtajiet li ġew imhejjija biex infakkru l-135 sena anniversarju mit-twaqqif tal-Banda u bdejna bil-kbir għaliex għal darb'ohra morna bil-Banda barra minn xtutna, din id-darba ghall-Festa ta' San Mauro ġewwa Viagrande, Sqallija. Kienet esperjenza sabiha fejn kemm il-bandisti kif ukoll dawk kollha li akkumpanjaw lill-Banda kellhom kliem ta' tifhir ghall-organizzjoni li kellna tul-l-erbat ijiem. Il-Banda Vittoriosana San Lawrenz kellha wkoll kliem ta' tifhir mill-Awtoritajiet ta' Viagrande u mill-pubbliku in-generali ghall-eżekuzzjoni kemm tal-marċi kif ukoll tal-programm mužikali. Nghid prosi lis-Segretarju li flimkien mal-Viči-President hadu hsieb jorganizzaw din l-attività.

Bhalissa qiegħed jiġi finalizzat il-programm u dak kollhu li hu neċċessarju għal meta l-Associazione Culturale Musicale Bandistica Synphonica Citta' di Viagrande ser tkun fostna fil-ġranet tal-festa ta' San Lawrenz. Din il-banda ser tkun qed tagħmel żewġ servizzi fil-festa u ninsab konvint li wara li attendejna ghall-programm mužikali meta konna Viagrande, din il-banda ser tkompli tkabbar iċ-ċelebrazzjonijiet tal-Festa tagħna.

Din is-sena hafna mill-membri hallsu l-menswalita` matul ix-xahar ta' Jannar. Nappella lil dawk il-ftit li ta' kull sena jdumu biex ihallsu l-menswalita` sabiex javviċinaw xi membru tal-kumitat u jħallsu s-shubija ta' din is-sena. Tnejeb nħid li ma jkollniex laqgħa tal-Kumitat li fiha ma jkun hemm tal-baġa għal membru aktar minn wieħed jew tnejn. Dan jimpli bil-kuraġġ u jaġwura tnejeb ghall-futur tas-Socjetà bit-tama li jkun hemm min minnhom jithħajjar li jidhol fil-Kumitat.

B'dspjaċir nħid li fl-ahħarta' Jannar kellna r-riżenja tal-Kaxxier, u sfortunatament din hi kariga li mhux faċċi ssib min jidhol għaliha. Il-hajja tal-lum qiegħda tagħmila aktar diffiċċi biex wieħed jidhol fil-Kumitat u jagħti hinu volontarjament. Mill-esperjenza tiegħi li ili nservi fil-Kumitat tal-Każin għal ghxieniex ta' snin, u fejn għamilt hafna sagħiċċi li aktar bir-responsabbilita` li kelli fix-xogħol, tħallim hafna u għandi sodisfazzjon ta' dak kollhu li għamilt. Għalhekk naghmel appell lil dawk li għandhom il-hajra biex jidħlu fil-Kumitat biex ma jiddejqux javviċinawni.

Ix-xogħol fuq il-proġetti ppjanati miexi u qed nittaw li sa qabel l-Għid, is-Sala tal-Arkivju jkollha l-iskirtingu u l-wall paper f'postu biex wara jibda x-xogħol fuq iż-żebgħa tal-bankun u l-vetrini tal-bandalori u, kif ukoll l-induratura tal-iskultura tal-bankun. Nittama wkoll li anke l-intrata tkun lesta mit-tikhil u bl-ewwel passata taż-żebgħa. Dwar il-bini tal-kmamar fil-bithha nterna huwa mahsub li f'April ikolln l-permess tal-PA sabiex jinbeda x-xogħol. Hemm hafna xogħol iehor li qiegħed isir u għalhekk qiegħed nitlob aktar ghajnejha mill-membri għaliex il-membri tal-Kumitat diġiha huma mgħobbija bix-xogħol.

Il-preparamenti tal-Banda għall-Festi tal-Ġimġa Kbira u l-Għid bdew ukoll

bil-Kunċerti ghall-Programm mtella' mill-bandisti tal-post nhar Hadd il-Palm filghodu. Barra minn hekk, beda wkoll ix-xogħol fuq il-Wirja Getsemani eż-żattam fuq l-iskala tas-sena l-ohra, jiġifieri mnaqqsa minn dak li kien isir fil-passat minhabba l-ispażju. Rigward il-purċissjoni tal-Ġimġha l-Kbira, jidher li dan l-ahħar gie diskuss u deċiż tibdil fir-rotta tal-purċissjoni tal-Ġimġha l-Kbira mingħajr l-ebda konsultazzjoni mal-Kumitat tal-Każin tal-Banda San Lawrenz, li fl-ahħar mill-ahħar huwa l-akbar kontributur fil-festi tal-Ġimġha l-Kbira u l-Għid permezz tas-servizzi tal-banda. Jidher li l-hsieb hu li meta l-purċissjoni tasal lura fil-pjazza, din tibq'a sejra għal Triq il-Kardinal u x-att ta' San Lawrenz sal-Knisja. Sar ukoll il-hsieb li l-Banda tkun fi Triq San Lawrenz tikkumpanja l-hruġ tal-varri minnflok bil-qiegħda bhas-soltu fil-pjazza. Minnaha tagħna ma nistgħux naċċettaw dan il-hsieb, kemm minhabba t-tip ta' marċi li jındaqqi, li bil-fors il-banda trid tkun bil-qiegħda għalihom, kif ukoll minhabba li sa minn dejjem kien hemm din it-tradizzjoni li l-banda tkun armata fil-pjazza, liema tradizzjoni rrudu li tinżamm. Napprezzaw ukoll l-kull tibdil propost u li jaffettaw lill-banda għandu jkun diskuss u kkonsultat mal-Kumitat tal-Każin, qabel jiġi deċiż. Wara bosta snin ta' stennja, il-Kapitulu tal-Kolleġġjata ta' San Lawrenz sejkollu hames Kanoniċi effettivi ġoddha u b'hekk ser ikollna b'kollox Arcipriest u tmien Kanoniċi. Prosi lill-Wisq Rev. Kan. Arcipriest li rex-xielu jikkonvinċi lill-Awtoritajiet tal-bżonn li kellna biex il-Kolleġġjata ma tispicċax fix-xejn. Minnaha l-ohra nittama li dawn il-Kanoniċi jidbew jaġħtu servizz fil-parroċċa kemm ghall-funzjonijiet u aktar fis-sevizz tal-qrar. Mill-banda l-ohra nittama li l-Kanoniċi Onorari jaġħtu servizz bil-preżenza tagħhom l-aktar fil-ġranet tal-Festa għaliex għandna min qatt ma deher fil-Festa la għażiex għall-ġudja u lanqas ghall-quddiesa ta' nhar il-Festa jew fil-purċissjoni.

Fis-sibt tal-karnival kellna ikla familjari fis-sala tal-Kunċerti fejn għal darb'ohra kellna konkorrenza mill-isbah. Dawn l-ikliet ġewwa l-Każin dejjem qed iżidu l-popolarita` tagħhom minhabba l-kwalita` għolja tal-ikel bi prezz raġonevoli għall-ahhar, flimkien ma' atmosfera tajba. Barra minnhekk, sar investimenti f'ċċċekk ġoddha bħal m'huma chafers, u l-containers tal-bżżeu u l-melh fuq l-imwejjed li taw dehra ahjar u iktar professjoni. L-attività li jmiss hija l-Cold Buffet ta' wara l-quddiesa ta' Sibt il-Għid fejn niltaqgħu flimkien fost id-daqqa ta' marċi brijużi u valzzi, ikel tnejeb u xorb tal-okkażjoni. Nappella biex tattenu halli tkomplu tħgħinu lis-Socjetà fil-pjaniżi tagħha. Nieħu l-okkażjoni biex nawgura Ghid Qaddis lil kulhadd.

Verrej

Il-Kelma tal-President.....	3
Mill-Birgu tal-Imghoddi.....	5
‘Alla tagħna huwa HAJ’	6
Geert Sciot.....	6
Gioachino Antonio Rossini.....	7/11
Succcess ghall-Banda fi Sqallija.....	8
Il-Banda fil-V18.....	9
Għalina n-Nisa.....	10
Wiċċi imb'wiċċi ma' A.Bugeja....	12-14

Editur

Simon Farrugia

Riklam

Oscar Adami
Simon Farrugia
Lawrence V. Farrugia

Ritratti

Marco Avellino
Melvin Degiorgio
Alenka Falzon
Noel Gauci
Lawrence Parascandolo
Elton J. Randich
André Xuereb

Proof Reading

Bjorn Callus

Ritratt Faċċata

Il-Banda Vittoriosa San Lawrenz quddiem il-Katidral ta' San Mauro, Viagrande, Sqallija f'Jannar li għadha

Stampat

BONNICKI'S PRESS Est. 1924

36, Triq San Pawl, Valletta
Tel: 2122 4607 Mob: 9987 0603
E-mail: emibonnicki@gmail.com

PJAZZA REGINA VALLETTA

Everybody's Centrepiece

DELICATA
Family Winemaker
Since 1907

Mill-Birgu tal-Imgħoddi

Anton Attard

L-Iżvilupp ta' din il-Belt

Lejn tmiem is-seklu ghaxra u l-bidu ta' dak ta' warajh, Lil-Birgu kien sempliċi villaġġ żgħir bi ftit gabubi abitati minn bdiewa, sajjeda u xi bahhara. Iżda meta ftit ftit, tul is-snini, inħolqu nies tas-snajja u negozjanti li stagħnew, bdew ihossu li kien jixırqilhom ghixien iż-żejjed komdu, bdew jinbnew djar ġoddha għal din il-klassi ġdida li bdiet titqies superjuri ghall-kumplament tal-popolazzjoni, li l-ghixien tagħha kien mill-bahar jew mill-hamrija. Il-membri ta' din il-klassi ġdida li nholqot bdew jibnu djarhom ghall-kenn tal-Imdina u ghall-kenn ta' Kastell Sant' Anglu. Fis-snini li ġew wara, dan ġieb mieghu l-bidu tal-iżvilupp ta' subborgi fir-Rabat u fil-Birgu. L-iżvilupp tal-Birgu kien aktar imħażżeġ wara li, sa minn qabel is-seklu hmistax, infethet tarzna ghall-bini tax-xwieni u qajl qajl minn villaġġ b'sajjeda u bdiewa beda jinbidel f'ċentru ta' nies tas-snajja, negozjanti u bahħara ta' fama li bnew djar li jixırqu l-klassi ġdida li bdiet titqies superjuri ghall-bqija tal-abitanti bi stil ta' hajja, pjuttost ta' faqar, li ghexu fiha tul sekli shah.

Mal-wasla tal-Ordni ta' San Ģwann, kompli joktor l-iżvilupp tal-borgo del castello, kif sar magħruf il-Birgu ta' dak iż-żmien, billi fejn ma sabux djar addattati ghall-bereg tagħhom bnew oħrajn ġodda. Mal-Ordni kienu waslu erbat elef Rodjati li meta l-gżira tagħhom intrebhet mit-Torok, għażlu li jmorru kull fejn marru l-Kavallieri biex finalment spicċaw fi għiżi. Il-biċċa l-kbira fosthom għażlu li joqogħdu l-Birgu. Dan ikkawża problemi kbar fejn ser joqogħdu u l-Gran Mastru La' Isle Adam kien kostrett li jipprova jsolvi l-problema li nholqot permezz ta' ghadd ta' regolamenti. Fost dawn kien hemm li min kelli xi bini li kien spicċa nofs leħja, is-sid kelli jkompli jibni jew inkella ġie obbligat li jbiegħ lil min kien lest li jibni. Billi kien hemm oħrajn li approfittaw ruħhom u bdew jagħmlu qliegħ billi jikru lil haddiehor djar mikrija għandhom, il-Granmastru ordna li dan ma jibqax isir jekk mhux bil-permess tas-sid. Min ma sabx jixtri kella jara kif jagħmel biex fi żmien qasir kemm jista' jkun jixtri l-art biex jibni fuqha. U b'hekk, il-Birgu inbidel mil-lejl għan-nhar tant li bl-iżvilupp mħaż-żejjen li sejjh sar magħruf bhala Il-Belt il-Ğdida.

Snin wara l-wasla tal-Ordni, il-Birgu ha dehera ġdida meta fuq ordni tal-Gran Mastru La Sengle, inbena il-Collacchio, li parti minnu għadha wieqfa sal-lum.

Tul is-snini kompli tiela bini ġdid, li ha post l-ghelieqi u l-ġonna, sakemm din il-belt hadet id-dehra li kellha qabel il-gwerra li ghaddiet. Din kompli tinbidel meta bini modern tela' minnflokk dak li twaqqa mill-bombi tal-ghadu fil-gwerra.

Il-Festa ta' San Lawrenz f'Nofs is-Seklu Dsatax

Prova ta' kemm il-festa f'din il-Belt kienet ga fost l-akbar festi fi għiżi f'nofs is-seklu dsatax neħduha minn rapporti li deheru fil-ġurnali ta' dak iż-żmien. Per eżempju, kien hemm eloġju shiħi ghall-festa iċċelebrata fl-1847. F'rapport minnhom, ġiet deskritta bhala l-aktar festa popolari tat-

Tlett Ibliet. Dak iż-żmien il-guoco di fuoco, li ahna nsibuh bhala ġigġifogu, inkiteb li kien uniku, għax sa dak iż-żmien, kompli l-korrispondent, imkien ma kien sar wieħed bħalu. L-istess id-dwal, li dik il-habta kienu bil-fjakkli jew tazzi biziż-żejt. Inkiteb li l-mixegħla kienet min fuq is-Sur tal-Miratur sal-abitazzjonijiet tal-Kalkara, b'dik ix-xaqliba tidher huġġiegħa wahda.

L-armar fil-knisja ukoll laqat il-ghajnej tal-korrispondent. Kiteb li ma tistax tispiegħah bil-kitba u hajjar lill-qarrejja biex imorru jaraw b'għajnejhom stess. Fahhar hafna l-mužika, li dik is-sena kienet tas-sur mast Vincenzo Bugeja, li ddeskrivieha mužika li trattab il-qlub tal-bronż. Jikkonferma li mieghu Bugeja kelli l-ahjar mužičisti tal-mument, bhal ma kienu l-Professur GM Spiteri, deskritt bhala l-uniku prim vjolin f'Malta, li s-solo tieghu tant hareġ tajjeb li ma tixba tisimghu qatt. L-istess is-solijiet tat-tenur L. Grech, li l-kittieb stqarr li diffiċċi tiddeskrivi il-hlewwa tal-vuċċi tieghu. Kien spicċa r-rapport tieghu billi ferah lill-Kanonku Bonomo, prokuratur tal-festa, li nahseb żgur li kelli xi parentela mal-pittur ta' xi xogħlijiet fil-Knisja ta' San Lawrenz, bhal ma huma l-inkwatri tal-Via Sagra u dak ta' San Alwiggi. Minn dak li bih temm ir-rapport tieghu toħroġ ċara r-rivalita` li kien hemm bejn l-ammiraturi tas-sur mastriji Bugeja u Nani, li jidher li l-kittieb kien ma' tal-ewwel. Kif ma nafux nghixu mingħajr piki hux!

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

‘Alla tagħna huwa HAJ’ minn Fr Martin Mamo OFMCap.

Għeżeż hbieb tieghi tal-Birgu, il-Mulej jagħtikom is-sliem.

Ftit ilu jien ġejt inkarigat mill-provinċjal tieghi biex inkun kappillan fil-habs ta’ Kordin ma’ żewġ kapuċċini oħra. Nistqarr magħkom li din hija biċċa xogħol delikata u iebsa ftit, imma bl-ghajjnuna t’Alla mixjin. Inhossni sejjjer tajjeb magħhom u anki huma juruni rispett. Dan l-ahhar wassaltilhom messaġġ li xtaqt naqsmu magħkom. Ghidtilhom hekk:

Tibżgħux tersqu fuq Ĝesu` u tpoġġu lilkom infuskom kif intom quddiemu. Anzi, ifthu widnejkom darba għal dak li jrid jghidilkom fis-skiet ta’ qalbkom, u taraw kifjis raġġiex. Hekk is-Samaritana meta ltaqgħet mieghu fuq il-bir ta’ Ġakobb, ghax qralha qalbha, għarfet li fih sabet dak li kienet ilha tfitteż. Gw4. Hekk Żakkew li b’kurżita’ tela’ ma’ tina selvaġġa biex jara lil dan Ĝesu` sew, u ferah meta b’sorpriza dar fuqu u wrieh li jrid jidhol f’daru jiekol mieghu. Lq19.

Hemm tant ohrajn li sabu ruħhom wiċċi imb’wiċċi ma’ dan il-bniedem u qalu: “Hadd qatt ma tkellem bħalu dan!” Tafu għaliex? Ghax Hu jaf x’hemm fil-qalb tal-bniedem u xejn m’hu mohbi għalihi. Hu jaf lilkom aktar milli intom tafu lilkom infuskom. Dak li jgħid mhux kliem fl-ajru, imma kliem li jgħati l-hajja u ħajja bil-kotra. Kliem li għandkom bżonn għal qalbkom.

Għeżeż tieghi, f’qalbi u qalbkom hemm mohbija x-xbieha ta’ Ĝesu` u s-sbuhija tieghu, li qalbkom stess ma tafx biha. Dan Ĝesu` jrid jirxoxta minn ġo qalbkom din ix-xbieha tieghu bhal minn ġo qabar, bhal żerriegha miżruga f’art tajba biex tagħmel il-frott. Tafu għaliex? Ghax Alla jhobbna. Alla jgħid hekk permezz tal-profeta Isaija: “Naqqaxtek fuq il-keffa ta’ jdejja!” “Bħalma missier jerfa’ lil ibnu hekk refgħek il-Mulej tul it-triq kollha li minnha għaddejt” “Għal ftit tlaqtek imma b’imhabba bla qies jien nerġa’ niġġibrok, hbejt wiċċi għal ftit minnek, b’imhabba ta’ dejjem inhenn għalik” Is64,7. “Jistgħu jitharrku l-muntanji jitħeżzu l-gholjet imma mħabbi minn miegħek ma titħarrikx” Is 64,10. Hbieb tieghi, nitlobkom titolbu għalija u ftakru f’dawn il-festi tal-Ġimħa l-Kbira u l-Għid il-Kbir li Alla jaf bikom u jhobbkom ħafna. Alla tagħna huwa Haj. L-Għid it-tajjeb.

Kunu mberkin.

Geert Sciot

On the request of the Belgian Government and of the Central Bank of Belgium I have accepted the offer to become Director-General Communication and member of the Senior Management Team of the Central Bank of Belgium ('NBB'). I will report directly to the Governor and be in charge of all communications, publications, public relations and external affairs of the Central Bank. I will also become member of the European Central Bank's Communication Task Group in Frankfurt.

The position I accepted is a new one that did not exist so far in the Central Bank. It is the first time in the history of the Bank that someone is hired at senior management level as all other employees of the Central Bank started their career just after finishing their university studies and made career in the Bank through promotions. My appointment is for an indefinite period.

In contrast with many other European countries, the Central Bank of Belgium is a private institution that is listed at the Belgian stock exchange. The government owns just 50% of the shares, and the remaining 50% are in public hands. As a result, my appointment is a neutral and not a political one and is only based on merit.

I accepted the offer after a strong request from the Government and the Bank and in full agreement with my current employer Brussels Airlines.

As a result, I will leave Brussels Airlines and my position of Vice President in Brussels Airlines after a career of 15 years in the airline. I will however remain aviation consultant and will continue to contribute to the Belgian aviation industry.

I will also remain Honorary Consul of the Republic of Malta to the Kingdom of Belgium.

Needless to say that I will continue to travel to Malta during my free time and do my utmost – work agenda permitting - to participate in the San Lawrenz Band Club activities as bandist.

Gioachino Antonio Rossini

jikteb Christopher Pisani - Arkivista

Ma tistax issemmi l-mužika operistica minghajr ma issemmi l-famuža *Largo al Factotum*. Ma tistax issemmi kompožituri famuži u ma ssemmix lil Rossini. Gioachino Antonio Rossini twieled go' familja ta' mužicisti f'Parožo, belt fil-kosta Adriatika tal-Italja li dak iż-żmien kienet parti mill-Istati Papali. Missieru, Giuseppe, kien idoqq il-french horn u kien jahdem bhala spettur tal-biċċeriji. Ommu, Anna, kienet kantanta u bint furnar lokali.

Missier Rossini kien favur ir-Rivoluzzjoni Franċiża u kien laqa' wkoll għandu t-truppi ta' Napuljun meta waslu fit-tramuntana tal-Italja. Meta l-Awstrija rrestawrat is-sistema l-qadima fl-1799, missier Rossini ntibghat il-habs, fejn baqa' hemm sa Ĝunju tal-1800. Omm Rossini hadet lil binha f'Bologna, u kienet taqla l-ghixien bhala kantanta ewlenja f'diversi teatri tar-reġjun ta' Romagna. Ir-raġel tagħha fl-ahhar mill-ahhar kien ingħaqad mal-familja f'Bologna. Matul dan iż-żmien, Rossini spiss thallha fil-kura ta' nanntu, u peress li kellha ż-żmien, kellha naqra diffikultà biex tissorvelja lit-tifel.

Sadattant, it-tfajjal Rossini kien taht il-kura ta' negozjant tal-laham peress li missieru kien idoqq il-french horn fl-istess teatru li martu kienet tkanta fi. It-tfajjal Rossini ingħata għal tliet snin it-tghalim fuq il-harpsichord mingħand Giuseppe Prinetti, orīginarjament min-Novara, li dan kien kapaċi jagħmel skala b'żewġt iswaba biss. Dan Prinetti kien ukoll propjetarju ta' negozju tal-birra u kellu vizzju li jorqod waqt li jkun bil-wieqfa. Dawn il-kwalitajiet għamlu suġġett għal redikolu f'għajnejn iż-żaghżugħ Rossini.

T'għaxar snin, Rossini kien kapaċi jdoqq il-pjanu sew, kapaċi jagħmel akkumpanjament, u anke kapaċi jkanta s-solijiet fil-knisja ta' fejn kien jattendi. Ta' tħażx il-sena, Rossini kiteb l-ewwel biċċa xogħol tieghu li kienet tikkonsisti f'sitt sonati a quattro u li dawn kien kitibhom fi tlett ijiem biss. Minn dan iż-żmien hekk teneru, diga` seta jiġi nnotat il-melodiji ċari u sodi, bdil ritmiku sistematiku, u melodiji li qishom kanzunetti. Dawn kollha huma karatteristika li sal-lum gradhom sinonimi ma' Rossini.

Fl-1805, Rossini deher għal unika darba f'hajtu bhala kantant fl-opra *Camilla* ta' Ferdinando Paer. Barra kantant, hu kien ukoll mexa fuq il-passi ta' missieru billi kien mužicista tal-french horn mill-iprem. Ta' min jghid li meta kellu erbatax-il sena, Rossini kiteb opra jisimha *Demetrio e Polibio*. Din l-opra iżda ma ndaqqetx qabel ma' Rossini kellu għoxrin sena, u b'hekk kienet is-sitt opra li ndaqqet b'mod ufficjali.

Fl-1806, Rossini beda jistudja il-cello taht il-kura ta' Cavedagni fil-konservatorju ta' Bologna. Sena wara beda jattendi għal-lezzjonijiet tal-kuntrapunt. Ta' min jghid li f'daž-żmien, Rossini għie mlaqqam il-tedeschino (il-germaniż). Dan ghaliex Rossini kien xi drabi jipproduci l-partijiet ta' Haydn u ta' Mozart lil xi mužicisti lokali, apparti li hu kien inklinat ukoll lejn Mozart.

Permezz tal-hbiberija li kellu mal-Markiż Cavalli, Rossini kiteb l-ewwel opra ta' success, *La cambiale di matrimonio*. Din indaqqet f'Venezia meta Rossini kien għandu biss 18-il sena. Sentejn qabel dan, kien digħi rċieva l-premju mill-Konservatorju ta' Bologna ghall-kantata tiegħu *Il Pianto d'Armonia sulla morte d'Orfeo*. Bejn l-1810 u l-1813

f'Bologna, Ruma, Venezja u Milan, Rossini pproduċa opri ta' success, b'mod partikolari *La pietra del paragone* u *Il signor Bruschino*. Fl-1813, *Tancredi* u *L'italiana in Algeri* kienet successi saħansitra akbar, u dan kollu poggia lill-kompożitur t'20 sena f'livell ta' fama internazzjonal.

Sal-ġebla ta' 21 sena, Rossini kien stabbilixxa ruhu bhala l-idolu tal-pubbliku tal-opra Taljana. Huwa kompli jikteb opri għal Venezja u Milan matul is-snin ta' wara, iż-żda xi drabi, dawn ma tantx intlaqghu tajjeb mill-pubbliku, jew biex inkunu eżatt, ma ntaqu tajjeb u b'mod sodisfaċenti daqs is-suċċess li

kellu bl-opra *Tancredi*. Fl-1815 irtira lejn id-dar tieghu f'Bologna, fejn Domenico Barbaia, l-imprendituri tat-teatru ta' Napli, iffirma kuntratt ma' Rossini li jaġħmlu direttur mužikali tat-Teatro di San Carlo u tat-Teatro del Fondo f'Napli. Huwa kellu jikkomponi opra wahda fis-sena għal kull teatru. Il-hlas tieghu kellu jkun ta' 200 ducat kull xahar; barra li kellu jirċievi ukoll sehem mill-imwejjed tal-logħob stabbiliti fil-“ridotto” tat-teatru, li jammonta għal madwar 1000 ducat fis-sena. Dan kien arranġament straordinarjament ta' qliegħ tajjeb għal mužicist/kompożitur professionali ta' dak iż-żmien.

L-opra l-aktar famuža ta' Rossini għiet prodotta fl-20 ta' Frar 1816, fit-Teatro Argentina f'Ruma. Il-librett kien il-verżjoni ta' *Le Barbier de Séville* ghall-palk ta' Pierre Beaumarchais. Din għiet immodifikata minn Cesare Sterbini u kienet differenti mil-librett tal-opra *Barbiere* kompożizzjoni ta' Giovanni Paisiello. Din l-opra tal-ahħar kienet ilha tgawdi minn popularità madwar l-Ewropa aktar minn kwart ta' seklu. Wara li nkienet l-opra ta' Rossini *Il Barbiere di Sevilla*, intqal hafna fuqha rigward iż-żmien li Rossini ha biex kitibha. Aktar tard, Rossini ddikjara li kiteb l-opra fi tħażx il-għurnata. Ta' min jghid li meta ndaqqet l-ewwel darba, din l-opra dehret bhala falliment enormi. Din l-opra ndaqqet bl-isem originali ta' *Almanviva*. Fil-fatt, li kien għara hu li l-ammiraturi ta' Paisiello kienet għamlu sabota għall-produzzjoni permezz ta' ghajjat u tisfir matul l-ewwel att kollu. Madankollu, wara t-tieni prestazzjoni, l-opra kisbet success kbir, tant li l-fama tal-opra ta' Paisiello għiet trasferita lil Rossini, u mhux il-fama u s-suċċess biss, iż-żda anke l-isem ukoll. L-opra minn *Almanviva* għiet jisimha *Il Barbiere di Seville*.

Aktar tard fl-1822, Rossini ta' 30 sena rnexxielu jiltaqqa' ma' Ludwig van Beethoven, li dak iż-żmien, fl-eta' ta' 51 sena kien digħi ttarrax. Kienet ikkomunikaw permezz tal-kitba. Beethoven kien qallu hekk: “Ah, Rossini. Allura int il-kompożituru ta' *Il Barbiere di Seville*. Nifrahlek! Din l-opra ser tibqa' tindaqq sakemm l-opra taljana tibqa' teżżejjist! Tipprova qatt tikteb xi haġa ohra ghajr opra buffa; jekk tikteb b'xi stil iehor dan se jkun ta' dannu għalik”. Bejn l-1815 u l-1823 Rossini pproduċa 20 opra. Minn dawn, *Otello*, li kienet l-iktar opra ‘seria’ (serja) li kienet ta' success. Pero' għara li t-tmiem traġiku ta' din l-opra kellu sens ta' dispjaċir kbir qalb il-folla u l-pubbliku ta' Ruma,

Succcess għall-Banda Vittoriosana San Lawrenz fi Sqallija

Għall-hames darba fl-istorja tagħha l-Banda Vittoriosana San Lawrenz kienet l-ambaxxatriċi ta' Beltna u ta' pajjiżna hekk kif bejn is-Sibt 13 u t-Tlieta 16 ta' Jannar, 2018 hadet sehem fil-Festa ta' San Mauro fil-lokalita ta' Viagrande, Sqallija. Il-Banda bdiet din is-sena li fiha qed tfakkar il-135 Sena mit-twaqqif tagħha bil-kbir b'succcess barra minn xtutna.

Nhar is-Sibt 13 ta' Jannar l-ewwel ġurnata tal-mawra tal-Banda Vittoriosana San Lawrenz fi Sqallija bdiet billi kmieni filghodu l-grupp mar fuq l-Etna u gawda l-panorami sbieħ li toffri din il-muntanja li kienet miksija bis-silġ. Wara l-pranzu kien hemm mawra fċċ-ċentru ta' Catania filwaqt li filghaxija l-grupp mar f'Viagrande sabiex kien preżenti ghall-mixgħela tad-dawl sinkronizzat man-nar.

Il-Hadd 14 ta' Jannar il-Banda Vittoriosana San Lawrenz ipparteċipat f'lejliet il-Festa ta' San Mauro gewwa Viagrande, b'marċ kmieni wara nofsinhar, u aktar tard akkumpanjat il-purċissjoni bir-relikwija tal-qaddis. Żewġ servizzi mill-Banda Vittoriosana San Lawrenz li għamlu unur lil Beltna u lil pajjiżna.

It-Tnejn 15 ta' Jannar il-Banda Vittoriosana San Lawrenz għamlet marċ kmieni filghodu fejn wasslet lis-Sindku ta' Viagrande lejn il-Knisja ghall-pontifikal tal-festa. F'nofsinhar, il-Banda tal-Birgu taħt id-direzzjoni tas-Surmast Jonathan Abela esegwiet programm mužikali fil-pjazza ewlenija ta' din il-Belt, u wara daqqet fil-hrug trijonfali tal-istatwa ta' San Mauro mill-Knisja.

It-Tlieta 16 ta' Jannar wara li l-grupp ittieħed fil-Belt storika ta' Taormina wara nofs in-nhar kien il-hin li nżuru c-ċentru kummerciali ta' Porte di Catania fejn tard filghaxija qbadna t-titjira li waslitna lura Malta.

Grazzi kbira tmur lis-Surmast, bandisti, akkumpanjaturi u fuq kollo l-organizzaturi fejn ghexna erbat ijiem bhala familja wahda. Kellna biss skop wieħed dak li nkomplu nghollu isem il-Banda Vittoriosana San Lawrenz li mhux biss hija l-Banda tal-Birgu imma wahda mill-ewlenin ta' pajjiżna.

Soċjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Il-Banda Vittoriosana San Lawrenz fil-V18

Il-Banda Vittoriosana San Lawrenz komplet tikteb isimha fl-istorja dan wara li nhar is-Sibt li ghadda 20 ta' Jannar, 2018 hadet sehem fil-ftuh uffiċjali tal-Valletta 2018, fejn din is-sena l-Belt Valletta ser tkun il-Belt Kapitali Kulturali tal-Ewropa. Il-Banda kienet għal darb'ohra l-ambaxxatrici tal-Belt Vittoriosa kif ukoll tal-Kottonera hekk kif matul il-lejla li ghaliha attendew il-fuq minn mitt elf ruh daqqet fi Triq Ĝilormu Cassar flimkien mal-Banda Queen Victoria taż-Żurrieq u l-Banda B'Bugia. Suċċess iehor ghall-Banda tal-Birgu.

Socjetà Mużikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Tagħrif mill-Kċina

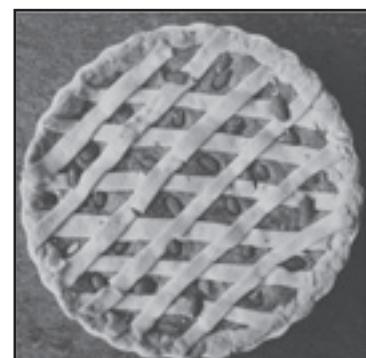
minn MaryRose Gauci

Torta tal-Lewż

Għall-Għażina
400gr dqieq self-rasing
100gr zokkor
100gr margarina
Żewġ bajdiet
Qoxra mahkuka ta' laringa
Mgharfa jew tnejn ilma

Għall-Mili
500gr lewż mithun
250gr zokkor fin
3 bajdiet
100gr cirasa
100gr konfettura
100gr lewż shih inkaljat
4 biskuttelli imfarrkin fin hafna
Ftit essenza tal-lewż

Metodu għall-għażina: hallat flimkien il-marġarina u d-dqieq permezz ta' food processor. Habbat flimkien il-bajd u z-zokkor, flimkien mal-qoxra mahkuka tall-aringa. Din it-tahlita żidha mat-tahlita tad-dqieq biex tifforma għażina ratba. Jekk ikun hemm bżonn žid ftit ilma. Halli l-ġħażina toqghod għal kwarta qabel ma tużaha.

Metodu għall-mili: habbat il-bajd sew, žid l-essenza. Hallat l-ingredjenti kollha flimkien u ġhaġen sewwa. Poggi din it-tahlita fil-forma miksija bl-ġħażina u fil-wieċċi iksi bl-istixxi tal-ġħażina forma ta' gradilja u lewż shih u idlikhom bil-bajda mhabba. Ahmi f'forn Gas 6 għal madwar 50 minuta sakemm l-ġħażina tiehu kulur dehbi.

Il-qaqoċċi

Għażel il-weraq tal-qaqoċċa li jkun ileqq, ta' lewn ahdar bi sfumatura vjola. Għandu jkun sod b'zokk ohxon, il-weraq għandu jkun kompatt ma' xulxin u jinqasmu b'daqqa wahda. Il-weraq m'għandux ikun miftuh hafna, kif ukoll m'għandhomx ikollhom tbajja. Jekk il-lewż ikun skur hafna dan ikun jindika li l-qaqoċċa m'huxiex frisk. Tista' żżommu anke tlett ijiem biz-zokk go vażżett bl-ilma, imma l-ilma għandu jinbidel kuljum. Fil-fridge iżżomm anke għal ġimgħa imkebeeb go biċċa ċarruta mxarrba.

Minhabba wahda mis-sustanzi li jinsabu fil-qaqoċċi, dan jghin u jistimula l-imsaren, u t-tindif tad-demm. Għandu wkoll tip ta' zokkor magħruf bhala insulin li huwa indikat anke għal min isofri mid-dijabete.

Hwawar li nużaw ta' spiss fl-ikel Mediterraneanu

Biex dawn il-hxejjex aromatiċi jibqgħu friski aktar fit-tul, tista' żżommhom fil-friġġ b'modi differenti. Dawk biz-zokk twil qiegħedhom f'vażżett bl-ilma bhalma tqiegħed il-fjuri, u libbishom borża tal-plastik qabel tpoggihom fuq xkaffa fil-friġġ. Ohrajn li għandhom iz-zkuk qosra jew weraq biss geżwirhom f'karti tal-kċina nidjin, imbagħad pogġihom f'borża tal-plastik fil-kexxun tal-friġġ. Dawn il-hxejjex aromatiċi nsibuhom imnixxfin ukoll, imma l-frisk huwa dejjem l-itjeb u l-ahjar.

It-Tursin (Parsley) huwa tant popolari u jitkabbar malajr. Jintuża mhux biss b'abbundanza ma' platti varji bhal laham, hut, tigieġ, għażiñ u hafna ohrajn, imma nużaww ukoll biex inżejnu u nagħtu kulur lill-platti tagħna qabel inservuhom.

Il-Habaq (Basil) ifakkarna fl-ikel tas-Sajf u r-riha tieghu biss tiftahlek l-apit. Il-habaq huwa marbut hafna mal-ikel Taljan bhal pizza u għażiġn ghax jakkumpanja tajjeb hafna ingredjenti bhat-tadam, mozzarella u jejt taż-żeppu. U ma nistghux ninsew il-pesto li l-bażi tieghu huwa l-habaq.

Ir-Riegnu (Oregano) huwa wkoll haxixa aromatika li titkabbar faċiement fil-klima Mediterraneanu u fil-ġonna u l-qsari fid-djar tagħna, u jikber selvaġġ fl-Italja u l-Grecja. Inżiduh maz-zlazi, laham, ross, bajd u īnsalati, fost ohrajn.

Ikompli fil-harġa li jmiss ...

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

tant li kien necessarju li tiġi inventata konklużjoni kuntenta għal *Otello*. Fl-1817 Rossini acċetta li jikkomponi opra fuq is-suġġett ta' *Cinderella* bil-kondizzjoni li l-elementi sopraturali għandhom jithallew barra. L-opra *La Cenerentola* kellha success daqs *Il Barbier di Seville*.

Fl-1822, erba' snin wara l-produzzjoni ta' dan ix-xogħol, Rossini żżewweg lill-kantanta famuża tal-opra Isabella Colbran. Fl-istess sena, huwa tēlaq mill-Italja u mar Vjenna, fejn l-opri tieghu kienu famuži sew qalb l-udjenzi u l-pubbliku. Fi Vjenna, barra *La Cenerentola*, Rossini daqq ukoll l-opra *Zelmira*. Wara dan, huwa rritorna lura Bologna. F'daž-żmien, Rossini ikkompona l-opra *Semiramide* li din indaqqet ghall-ewwel darba fit-teatru *La Fenice* fit-3 ta' Frar 1823. Din l-opra kienet l-ahhar opra tal-jedha li kiteb Rossini. Matul is-snин tieghu f'Parigi, Rossini ikkompona l-opri komiċi *Il viaggio a Reims*, *Le comte Ory* u l-opra l-kbira *Gillaume Tell* (William Tell). Il-produzzjoni ta' *Gillaume Tell* fl-1829 ġabet il-karriera tieghu bhala kompożitur tal-opra fi tmiemha. Fabio Luisi qal li Rossini ppjana lill-opra *Gillaume Tell* biex tkun l-ahhar opra tieghu. Interessanti hu li Rossini meta waqaf jikkomponi, kelli 38 sena u kien kiteb 38 optra b'kollo. Wahda kull sena mill-ewwel ġurnata li twieled ...?!

Fl-1832, Rossini ikkompona sitt movimenti bl-isem *Stabat Mater*. Rossini kien qabbad lil Giovanni Tadolini biex jikteb sitt movimenti ohra biex jiżdiedu mal-*iStabat Mater*. Ĝara iżda li Rossini komplihom hu stess fis-sena 1841. Fl-1839 Rossini inhatar direttar tal-*Liceo Musicale di Bologna* fejn fost l-istudenti tieghu kelli il-kontralto Marietta Alboni. L-ewwel mara tieghu, Isabella Colbran, mietet fl-1845, u fis-16 ta' Awissu 1846, huwa żżewwieg lil Olympe Pélissier. It-tfixxil politiku ġieghel lil Rossini jitlaq minn Bologna fl-1848. Wara li għex għal-żmien f'Firenze, huwa stabbilixxa ruhu f'Parigi f'Ta 2 Rue de la Chaussée-d'Antin.

Rossini kien chef dilettant eċċellenti. Ilum il-ġurnata nsibu numru ta' platti bis-suffiss “alla Rossini”, li dawn kienu mahluqa minnhu jew gew mahluqa spċificament għalihi. Probabbilment l-aktar famuż huwa l-platt *tournedos Rossini*, li għadu jigi servut minn hafna ristoranti.

Sadanittant, wara sensiela ta' mard fiziku u mentali, huwa rritorna bil-mod lejn il-mužika, u beda jikkomponi xi xogħol ghall-prestazzjonijiet privati. Dawn inkludew il-*Péchés de vieillesse*, sensiela ta' xogħolijiet mužikali miġburga f'14-il volum. Dawn kienu xogħolijiet għal pjanu, kultant għal vuċċijiet u anke għal diversi *ensembles*. Spiss kien jiġi li dawn il-biċċiet kienu juru l-facilità naturali għall-kompożizzjoni li Rossini kelli għall-melodija u kien meqjus bhala ‘rigal’. Dawn ix-xogħolijiet bdew juru wkoll l-influwenzi ovvji li kelli lejn Beethoven u Chopin. Dawn bdew juru stat ta' fatt li Rossini kien pjanista eċċellenti, tant li ġibet it-tifhir ta' kompożituri kbar bħal Franz Liszt, Sigismond Thalberg, Camille Saint-Saëns u Louis Diémer. Rossini miet fl-etià ta' 76 sena minn pneumonja fid-dar tieghu f'Porty nhar il-Ġimha 13 ta' Novembru 1868. Huwa kien midfun fiċ-Čimiterju *Père Lachaise* f'Parigi, Franzia. Fl-1887, il-fdaliżtiegħ tieghu ġew trasferiti għall-Bażilika ta' Santa Croce, Firenze, fuq talba tal-gvern Taljan. Ta' min jghid li darba, Rossini kien qal hekk; “tuni irċevuta ta’ hassiel tal-hwejjeg u jien nikkomponi opra biha”. Din kienet il-facilita` li biha kien jikteb. U din ukoll kienet tirrifletti il-heffa li l-mužičiż id irid ikollu biex idoqq xi sinfonija minn xi opra bħal *Viaggio a Reims* u *La Scala di Seta*. Nissuġġerixxi lill-qarrejja biex jisimghu l-overture mill-opri kollha li ssemmew f'dan l-artiklu. Żgur li ser tindunaw l-istil impekkabbli ta' Rossini u żgur ukoll li ser tpaxxu lil widnejkom.... nagħtkom kelmti. U bil-Flute jgħaġġel qalb is-semi-kromi u l-obeo jiġi qalb bis-kromi u t-terzini minn xi kompożizzjoni ta' Rossini, nixtieq il-kompli l-Għid it-Tajjeb lilkom qarrejja u lill-familjari għeżeż tagħkom!

Programm Funebri u ta' Mužikali għall-Ġimħa Mgaddha
mis-Socjetà Mužikali San Lawrenz, Belt Vittoriosa u l-Għaqda Mužikali San Gużepp, Kalkara

Intella' mill-Bandisti tal-Post taħbi id-direzzjoni tal-Assistent Surma St François Borg

Il-Hadd 25 ta' Marzu 2018
Hadd il-Palm

fill-Pjazza tal-Belt Vittoriosa mill-10:30am 'il-quddiem

135 Sena Anniversario tal-Banda ta' Borgo

BUFFET BREAKFAST
nhar Sibt il-Ġid

135

31 TA' MARZU 2018
WARA LU-FUNZJONI TAL-KNISJA
F'PALAZZO HUESCA
PREZZ: €10

Blex tirriserva post gentilment għamel kuntatt
min-Sur Eugenio Pellicano fuq 7961 7288

EASTER

Wiċċ Imb'wiċċ ma' Andrew Bugeja

minn Paul Micallef

Min hu bhali midhla tal-festi kif ukoll tal-Ġimgha l-Kbiria anke jekk mhux mill-Birgu lil Andrew jafu żgur. Andrew Bugeja għalkemm ta' eta` relativament żġira llum stabilixxa ruhu bhala wieħed mill-artisti ewlenin ta' gżiरitna. It-talent li l-Mulej għażel li jżejn bih hu vast u versatili tant li jkoper abbiltajiet mid-disinn, sfumar, pittura, skultura u restawr. Insomma dak kollu li għandu x'jaqsam mal-ġeneru tal-arti, l-aktar sagra ta' sfond barokk, li ahna d-dilettanti tant nogħxew inżuru, niddiskutu, nanalizzaw u nikkrifikaw matul il-jiem kollha tas-sena pero` l-iktar fil-perjodu tal-festi u l-Ġimgha Mqaddsa. Xogħol Andrew issa tferrex sew mal-erbat irjeħeat tal-gżira tagħna, kif ukoll f'Għawdex u sahansitra anke barra minn Malta u ma tmurx lokalita` sew jekk fl-armor tal-festi jew xi wirja tal-Ġimgha l-Kbiria specjalment fl-istatwi *life size* li ma tiltaqax ma' xogħol Andrew. U hekk minhabba li propju Andrew hu l-awtur tal-maġġoranza tal-istatwi *life size* li biha hija mżejna l-wirja tal-każin tagħna Getsemani hsibna li din id-darba nitkellem ma' Andrew u għalija u għalikom, għeżeż qarrejja, insir naħuf iżżejjed.

U propju iltqaqt m'Andrew biex nagħmel din l-interviżta waqt li hu kien fis-sala tal-parroċċa waqt li kien qiegħed ilesst i-l-bandiera l-kbira tal-każin li se tiżżanżan ghall-ewwel darba f'Hadd il-Għid. U bhas-soltu bid-domandi komplejt niskopri min hu Andrew Bugeja, anke affarrijiet ġoddha li qatt ma kont naf, minnkejja li recentement għadu kemm gie interviżtat fuq il-programm 'Lenti' fuq TVM minn Albert Marshall.

IL-Fula bint il-miżwed, u r-razza dejjem tigħid

Andrew hu msemmi għal nannuh min-naha t'ommu Indri, li nċċidentalment dan l-ahħar skoprew li kien is-sekond kuġin tal-famuż artist Bormliż Abram Gatt u forsi dak id-daqsxejn traċċi artistici fid-DNA tar-razza għamlet tagħha u nfluwenzat lil Andrew biex jagħzel din il-linja.

Twelid u Familja

Intant Andrew twieled f'nhar Santa Marija fil-15 t' Awwissu tas-sena 1968 u naturalment tgħammed fil-parroċċa ta' San Lawrenz. Missieru Anthony li hu Beli jew kif qed jisseqjh Vallettan kien *quality controller* ma' kumpanija taż-żrabu u għalhekk mhux ta' b'xejn li għadu l-uniku skarpan li għad baqgħalna fil-Birgu. Ommu Joyce twieldet il-Mosta meta l-genituri tagħha li kienu mill-Kottonera kienu marru hemm fi żmien il-gwerra. Andrew għandu oħtu bl-isem ta' Alison li illum hija mizżeewga. Andrew twieled fid-dar fejn għadhom joqogħdu l-genituri tieghu fi Triq Desain, naturalment il-Birgu.

Edukazzjoni

Bħala tagħlim bikri hu attenda l-iskola tal-Karmnu, mbghad għal żmien qasir l-iskola ta' St. Francis f'Bormla, u wara l-iskola primarja tal-gvern kemm li hemm fuq is-sur tal-kurdari u wara l-Fortini. Bhala skola sekondarja hu mar dik ta' Kordin fejn wara hu mar l-iskola ta' Targa Gap il-Mosta fejn studja l-iskultura fil-ġebel u d-disinn. Meta tħarġi fuq kien coach kif ukoll anke team manager tat-team tan-nursery fejn rebah promozzjoni u unuri.

Bħal shabu kien iħobb il-festa u hawn kien jixbahni ghax kienet l-hena tieghu li jitfa' is-sunetti minn San Filippu u kien jimpika mal-familja Scicluna tas-sagristan minn jitfa' l-iktar sunetti. (Għalkemm qatt m'għamlu xejn ma' dak li kont nitfa' jien!). Qalli wkoll li darba kien tefā' imqass u spiċċa fuq bandist! Haġa li jien mhux l-ewwel darba li għamiltha. Jiftakar ukoll li anke kienu jaġħmlu festa ta' San Lawrenz f'dik it-triq. Meta staqsejtu jekk meta kien żgħir kienx qalil weġġibni li le. Pero` malajr biddilt il-fehma tieghu meta smajt dan il-fatt li fil-primarja s-sorū kienet hasbet li kellu d-dimonju ġo fih u għabett lil Dun Gużepp Caruana (li Andrew recentement għamel

Transfer imqalleb

Ugo Mifsud Bonnici li nsista li Andrew jiġi trasferit mal-Ministeru tieghu. Min-naha l-ohra din il-mossa sabet ir-rezistenza tal-Ministru Gatt, u din il-kwistjoni tant saħħnet l-irjas li kellha tintervjeni il-President tar-Repubblika ta' dak iż-żmien, is-Sinjorina Agata Barbara. U biex issolviet kellhom imoru bi tpartit tliet haddiema mill-Ministeru tal-Edukazzjoni ta' Ugo Mifsud Bonnici biex jaġħmlu tajjeb għat-tluq ta' Andrew!

Xogħol ta' restawr

Hawn Andrew għamel numru ta' snin jahdem fir-restawr fil-gebla f'diversi binjeti storici kif ukoll kien jieħu hsieb l-apprentisti. Hu wara għamel eżami ghall-grupp D. Hu ġie avvicinat mill-kumpanija Elbros biex jitlaq mill-impieg tieghu mal-ġvern u jieħu hsieb kumpanija tar-restawr. Wara mar jahdem ma' kumpanija tal-kostruzzjoni fosthom ma' Mario Hallet u Devlands fejn fost ix-xogħolijiet hadmu l-knisa ta' Pembroke kif ukoll diversi partijiet tal-isptar Mater Dei. Fil-perjodu ta' bejn l-impieg tieghu mal-films Andrew ġie impiegat mal-kumpanija Agius li fost ix-xogħolijet ta' restawr kellha lill-Forti Sant' Anglu.

Xogħol ma tal-films

Andrew għamel perjodu kien il-kap tad-dipartiment ta' minn jiżbogħ u jipper fil-film Julius Ceasar fis-sena 2000. Meta sitt snin wara kien ġie l-film Troy għal-darb' ohra kien inhatar bhala kap tad-dipartiment, din id-darba tal-iskulturi u l-istawrji.

Self Employed

Imbghad Andrew tant żidied lu x-xogħol konness mal-festi u l-Ġimgha l-Kbiria li hu ha d-deċiżjoni li jmur għal rasu u llum hu ġeneralment jahdem f'garage li hu għandu fil-Kalkara fit-passi 'il bogħod minn Smart City.

Tfulia

Immoru kemmxejn lura u naraw kif Andrew trabba. Bhal tfal ta' żmien kien imur il-mużew u wara c-Ċentru taż-Żgħażaq għalhekk għadha. Hu kien jilghab il-fotbal kemm mal-Vittoriosa City kif ukoll mal-Vittoriosa Lions pero` qatt ma l-ġhab mal-Vittoriosa Stars għalkemm il-quddiem kien coach kif ukoll anke team manager tat-team tan-nursery fejn rebah promozzjoni u unuri.

Bħal shabu kien iħobb il-festa u hawn kien jixbahni ghax kienet l-hena tieghu li jitfa' is-sunetti minn San Filippu u kien jimpika mal-familja Scicluna tas-sagristan minn jitfa' l-iktar sunetti. (Għalkemm qatt m'għamlu xejn ma' dak li kont nitfa' jien!). Qalli wkoll li darba kien tefā' imqass u spiċċa fuq bandist! Haġa li jien mhux l-ewwel darba li għamiltha. Jiftakar ukoll li anke kienu jaġħmlu festa ta' San Lawrenz f'dik it-triq. Meta staqsejtu jekk meta kien żgħir kienx qalil weġġibni li le. Pero` malajr biddilt il-fehma tieghu meta smajt dan il-fatt li fil-primarja s-sorū kienet hasbet li kellu d-dimonju ġo fih u għabett lil Dun Gużepp Caruana (li Andrew recentement għamel

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

il-bust tieghu) biex jiżkongrah (qisu the exorcist mil-Birgu!). Hekk kien kwiet Andrew ... u hallina!

Bħala shabu hu kellu fost oħrajn lil Albert Muscat, Benny Abdilla, Ivan Agius u Manuel Vassallo li ibnu Luca illum jista' jitqies bhala d-dell u l-Assistent ta' Andrew tant li kien preżenti waqt l-interviżta u xi kumment ghaddieh ukoll ... halli għalih!

Stat Attwali

Minn żwieġ précédenti fejn għamel żmien joqghod Birkirkara, Andrew kellu tifla bl-isem ta' Svetlana li llum għandha 28. Bintu diġa` għamlitu nannu ta' tifel bl-isem ta' Kai. Wara li għal xi żmien mar joqghod l-Isla, illum Andrew joqghod fi Triq Hilda Tabone (fejn trabbejt jien) mal-partner tieghu Alison flimkien mat-tfal tagħha Liam u Owen.

Skoperta tat-talent

Dejjem nisma' jghidu li l-artist ma jsirx iż-żda jitwield. U hekk hu Andrew sa minn meta kien għadu żgħir dejjem kellu dik ix-xehxa tant li fil-klassi iktar kien iqatta' hin ipiñgi u jiddisinx bil-lapes jew jimmudella bil-plasticine milli jħabbel rasu fuq l-istudju tal-matematika u l-ingliz, għalkemm dejjem kien jgħadji mill-eżamijiet. Tant beda t-talent tieghu jispikkli li sal-lum hemm ritratt ta' wħadha minn dawn l-istatwi tal-plasticine li Andrew għamel fl-infanzja tieghu fl-iskola tal-Fortini. Barra minnhekk, hu kien rebah ukoll il-kompetizzjoni tal-arti immedija mil-Arcipriet ta' dak iż-żmien il-Mons. Lawrenz Mifsud permezz ta' statwa tal-ort, kif ukoll darb' ohra kien rebah kompetizzjoni ta' poster.

Wieħed mil-ghalliema tieghu, Karmenu Gatt, li kulhadd jafu bhala s-Sir Gatt, skopra t-talent li kellu. Darba kien bghat lilu u lil Joseph Agius 'it-tatoo' il-Palazz tal-Inkwizituru bix ipiñgi dak li jaraw.

Meta beda jikber kien hemm iktar ghalliema li urew interess biex jindukraw u jiżviluppaw it-talent artistiku ta' Andrew fosthom is-Sur Joseph Saliba, is-sur Fenech kif ukoll is-sur Paul Axiaq. Dan tal-ahhar kien il-guidance teacher ta' Andrew u kien bghat ghall-ġenituri tieghu u ssuġġerixxa li jmur l-iskola ta' Targa Gap biex jistudja l-arti. Biex ikompli jsahħah it-tagħlim tieghu, ta' sittax-il sena kien jattendi l-iskola tal-arti.

Bidu tax-Xogħol ghall-festa

L-ewwel opportunita' li kellhu biex juri fil-prattika t-talent li jhaddan għiet meta kellu biss 11-il sena.

Dak iż-żmien kienet qed tigi rhamata l-kolonna il-kbira u l-koloni tal-angli ta' Triq il-Mina l-Kbira mill-artist Johnny Pace. Biex jitħallek Andrew kien joqghod jammirah u josservah u wara kien imur id-dar fuq il-bejt u kien jimla l-hajt bl-irħamar.

Darba niżel il-mahżen tal-Karmnu waqt li dak iż-żmien kien jagħmel hafna xogħol Pawlu l-Pereġin u rhama biċċa njama. Meta niżel Salvu Attard u ra dik l-injama, staqsa min irħamha u malajr ha t-tweġiba. Salvu imbgħad fdah biz-zukklatura ta' xi kolonni, wara hu rhama l-kolonna t-tonda tal-Papa li tintrima quddiem il-knisja. Mbegħad sahansitra kompla bl-irħamar tal-koloni tal-angli. U r-rizultat tant kien tajjeb li wieħed ma jagħrafxi min irħamha l-koloni jekk hux Andrew jew l-idejn esperti ta' Johnny ...

Personalment jien rajt b'għajnejja stess turisti jhabbtu fuq il-koloni tal-lunzjata biex jaraw jekk dawk humiex tal-irħam jew tal-injam!

Imbghad minn hemm 'il quddiem Andrew ma harisx lura u kieku kelli nnīżżeł dak kollu li għamel ghall-festa tagħna kif ukoll ghall-festi ohra ma nispicċa qatt.

Xogħol ma jieqaf qatt ghall-festa

Biss biss hu għandu mhux inqas minn 38 disinn ta' pavaljun, 11-il-disinn ta' bandalori, pitturi, sfumar kif ukoll ir-restawr tal-istatwi kollha. Meta staqsejtu liema huma x-xogħlijiet li qiegħdin ġħal qalbu hu weġibni li bhala pavalljun dak li jintrima hdejn il-boma, bandalori dawk tas-sur tal-kurdari kif ukoll l-Umbrella. Andrew zied u qallu pero' li l-iktar biċċa xogħol għal qalbu ghall-festa kien ir-restawr tal-istatwa

ta' San Lawrenz Jagħti d-Dawl lill-ghomja fis-sena 2007 li haditlu xejn inqas minn 9 xhur.

Hawn hu semmieli li mhux l-ewwel darba li jsib affarrijiet interessanti midfunin bla skop jew inkella apposta fl-istatwi meta hu jirrestawrahom. Dan gieli tefha iktar dawl fuq l-awtur u l-perjodu ta' meta tkun saret dik l-istatwa. Andrew xtaq jirringazzja lil dawk kollha li permezz ta' tifsil u l-hjata, interpretaw tant tajjeb id-disinn tieghu fosthom Joseph Scicluna (l-angolin) u l-familja tieghu, Salvu Attard, Tessie Scicluna u l-mibki u qatt minsi Joe Gellel li llum m'għadux magħna.

Illum bla tlaqliq nistgħu nghidu u niktbu li Andrew għandu l-ikbar numru ta' disinji fl-armor għani tagħna li jlibbes it-toroq u l-imsierah tal-Belt tagħna fil-festa Lawrenzjana.

Aqraw sew din!

Meta issikajt lil Andrew dwar xi storja hu qalli li darba meta kien qed jahdem xi xogħol ghall-festa fil-mahżen tal-Karmnu hu hareġ daqsxejn fil-bieb biex jieħu fitit arja. Gara li dak il-hin hass likwidu nieżel fuqu u haslu minn rasu sa saqajh. Dan kien ġej minn tbattil ta' salat minn soru ta' qalb tajba mill-kunvent tas-sorijiet tal-Karmnu li xi twieqi minnhom kienu jagħtu għal speċi ta' bitha quddiem il-mahżen. Meta irrealizza x'kien dak il-likwidu safrani u nhalli likkom taħsbu x'kien malajr ta hasla kliem bl-agġettivi kollha lis-soru għat-traskuragi tiegħha. Wara biex jiddiż infetta ruhu b'għirja wahda niżel ix-xatt u qabeż il-bahar bil-hwejjeg b'kollo. Tant ta litanja mhawwra lis-soru li din dlonk għażu lil Dun Pawlu Camilleri li dak iż-żmien kien is-segretarju tal-festa. Dan ghall-ewwel hadha kontrih għar-rieff għal-reazzjoni tieghu. Meta nduna x'għara propja anke hu hadha qatta bla habel kontra dik is-soru li ma hasbet xejn għall-konseguenzi ta' għemilha. Insomma Andrew dakħinhar ha shower uniku u bla hsieb li baqa' jiftakru għal dejjem!

Ġimħa l-Kbira

Andrew hadem bosta statwi tal-Ġimħa l-Kbira l-aktar *life size* fejn hu semma lil Marco Agius li tah l-opportunita' bil-wirja li kien jagħmel f'Dar it-Tama f'Bormla u llum jarmaha l-Birgu taht il-Berġa ta' Franza. Fil-fatt din is-sena hu sejkun għamel mhux inqas minn 90 statwa ma' kull parti ta' Malta, naturalment fosthom tal-wirja tagħna.

Fost ix-xogħolijiet hu semma l-istatwa mekkanizzata f'wirja fin-Naxxar kif ukoll replika ta' Kristu Rxoxt tal-Birgu għal Joseph Scicluna magħruf bhala 'iċ-ċosi'.

Biex inkomplu mat-tradizzjoni ta' armar rikk fil-Birgu anke fil-Ġimħa l-Kbira, Andrew iddisinja, sfuma u pitter numru ta' bandalori b'din it-tema fosthom tnejn li kienu jinramaw quddiem il-każin fil-jiem tal-wirja Getsemani.

Xogħol ghall-Knisja

Andrew semma li hu rrestawra b'xejn l-iskultura kollha tal-ġebel tal-knisja kif ukoll il-għallarija tal-orgni.

Xogħol ghall-każin u ghall-Birgu

Għall-każin hu rhama u ndura il-planċċier li hu xogħol Salvu Bugeja, hu ddisinja il-banku ġdid kif ukoll għamel id-disinn tal-istatwa tal-irħam li hemm fl-intrata ta' Palazzo Huesca. Ghall-Kunsill Lokali hu għadu kemm hadem il-bust tal-wisq mibki Dun Gużepp Caruana li għadu kemm għie nawgurat magħen il-bieb tal-ġenb tal-parroċċa.

Apprezzament imqanżah

Meta tkellim ta' Andrew, anke fuq dak li naf personalment, ma stajtx ma naqax għal-ġħadha kif u jidher il-ġuġi. 'Vera li l-ebda profeta m'h u mlqqu f'dar?' Hawn Andrew wegħibni b'dieqa li għalkemm verament ihoss dan is-sentiment u hafna drabi wkoll, hu qatt ma jaqta' qalbu u jkompli jħaddem it-talenti li tah Alla anke jekk mhux dejjem jiġi apprezzat u xi drabi jkunu dawk li huma mill-Birgu kif ukoll ta' madwaru.

Hu zied mieghi u lmenta li hawn, nitfaghha bl-ingliz, *to add insult to injury* qallu li xi drabi meta xi entita' trid xogħol volontarju u bla flus tigħiġi għandu u meta bil-flus tmur għand

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

haddiehor l-iktar barra mill-pajjiż. U dan meta kulhadd jaf li dan ix-xogħol hu hobżu. Veru li hu dejjem jahdem għal qalbu ghall-Birgu pero` l-familja tiegħi irid jghajjixha b'dak li jaqla' minn dak ix-xogħol.

Fehmiet Andrew

U biex inkun konsistenti ma' kulhadd bhas-soltu biex nagħlaq staqsejt lil Andrew għas-solitu opinjoni fuq l-entitajiet Vittoriosani

Dwar il-festa Andrew wiegħeb li din kibret hafna u jqisha bhala l-vetrina eċċelġenti tax-xogħol tiegħi filwaqt li dwar il-Ġimħa l-Kbiria Andrew qalli li din hija għal qalbu hafna u jixtieqha tikber iż-żejjed.

Dwar il-każin Andrew għandu fehma ċara li hija Socjetà immexxija b'serjeta` kbira, kważi daqsxejn stretta żżejjed xi kultant, pero` hu xtaq pubblikament jirringazzja lill-membri tal-kumitat speċċjalment lill-President Lawrence V. Farrugia ghall-fiduċja li dejjem wera fih biex ikabar il-hidma artistika tiegħu.

Dwar beltna Andrew qalli li l-Birgu minn dejjem kien sabih pero` illum sbieħ iktar minn kull lat. Pero` jibza li anke bl-influss ta' barranin digħi` bdejna nitiflu il-kontroll ta' Beltna kif qed jiġi ta' spiss.

Għeluq

B'dan il-kliem jien sellimtu u awgurajtlu iktar xogħol mingħandu biex ikompli jahdem u jidewwa qna mit-talent li hu jipposjedi li jesprimihi tant tajjeb biex iżid u jsebbah il-wirt storiku, artistiku u sagru kemm fil-Birgu kif ukoll madwar Malta li ahna tant ahna kburin bih u nhobbu.

ATTIVITA GHAX-XHUR TA' MARZU-APRIL 2018

Il-Hamis 1 ta' Marzu

Il-Ġimħa 2 ta' Marzu

L-Erbgħa 7 ta' Marzu

Is-Sibt 10 ta' Marzu

It-Tnejn 19 ta' Marzu

Il-Hamis 22 ta' Marzu

Il-Ġimħa 24 ta' Marzu

Is-Sibt 24 ta' Marzu

Il-Hadd 25 ta' Marzu

Il-Hamis 29 ta' Marzu

Il-Ġimħa 30 ta' Marzu

Is-Sibt 31 ta' Marzu

Il-Hadd 1 t' April

L-Erbgħa 4 t' April

Il-Ġimħa 6 t' April

Il-Hadd 8 t' April

Is-Sibt 14 t' April

Is-Sibt 21 t' April

Il-Hamis 26 t' April

Il-Hadd 29 t' April

Fis-6.30pm Laqgha tal-Kummissjoni Banda

Fis-6.00pm Quddiesa b'suffragju għal Lorry Scicluna

Fis-7.00pm Rehearsal Bandisti tal-post

Fis-1.00pm Rehearsal Bandisti tal-post

Lotterija b'risq il-Każin

Festa Pubblika San Ĝużepp

Fis-7.00pm Laqgha tal-Kumitat Ċentrali

Tifkira tad-Duluri ta' Ommna Marija Santissima

Fid-9.00am Rehearsal Bandisti tal-post

Hadd Il-Palm

Fid-9.00am Rehearsal Bandisti tal-post

Fl-10.30 Programm ta' Mužika Funebri fil-Pjazza

Tifkira tat-Twaqqif ta' l-Ewkaristija

Tifkira tal-Mewt u l-Passjoni ta' Sidna Gesu Kristu

Sehem tal-Banda fil-Proċessjoni

Festa Pubblika Jum il-Helsien

Sibt il-Għid

Wara l-Funżjoni Buffet Breakfast fil-Każin

ghall-Bandisti, Membri u l-Familji tagħhom

Lotterija b'risq il-Każin

Festa ta' l-Għid il-Kbir

Sehem tal-Banda b'marċi ferrieħa u valzi waqt il-proċessjoni

Fis-7.00pm Laqgha tal-Kummissjoni Finanzi

Fis-7.00pm Laqgha tal-Kumitat Ċentrali

Fl-10.00am Tberik tal-Każin

Fis-1.00pm Recording tas-CD Marci Brijuzi

Fit-8.00pm Ikla Familjari fil-Każin

Fis-7.00pm Laqgha tal-Kumitat Ċentrali

Pussess tal-Arcipriet bis-sehem tal-Banda

hsbc.com.mt

2380 2380

HSBC

Approvat u mahruj mill-HSBC Bank Malta p.l.c., 116, Triq i-Arċisqof, Valletta VLT1444

MIFSUD GARAGE LTD.

IRONMONGERY

Għal dak kollu li wieħed ikollu bżonn għad-dar

56, LA VALLETTE STREET, VITTORIOSA

Tel: 2180 7535

BUILDING CONTRACTERS, PLANT FOR HIRE

Cranes

Bobcats

Tower ladders

Mini skips

Concrete mixer with High up

356 99499623

paul.ciliabros@gmail.com

PAUL CILIA

assigurazzjoni fuq
il-hajja b'xejn meta
tixtri karozza

impenn lejn is-suċċess tiegħek

Is-self personali kollu huwa suġġett ghali-kriterji normali ta' self u ghall-approvazzjoni finali mill-fergha tiegħek tal-BOV. Il-benefiċċju ta' assigurazzjoni b'xejn fuq il-hajja huwa ta' massimu ta' €25,000 għal kull facilità, sal-ot ta' 69 sena jew sakemm titħallas il-facilità skont x-jaghlaq l-ewwel. Japplikaw xi termini u kundizzjonijiet.

BOV

Bank of Valletta

BOV PERSONAL LOANS

2131 2020 | bov.com

Mahruġ minn Bank of Valletta p.l.c.,
58, Triq San Zekka, il-Belt, Valletta VLT 1130

Breakaway Travel

Blacktown

George Vella
Managing Director

94 Cnr Main & Campbell Street
BLACKTOWN NSW 2148
PO Box 27, BLACKTOWN NSW 2148

Tel: 02 9622 7799
Fax: 02 9671 6706
Mobile: 0408 079 246
Email: gvella@breakawaytravel.com.au

*Proud to be associated with the Committee
of the St Lawrence Band Club, Vittoriosa, Malta*

SOCIETA MUUSIKALI SAN LAWRENCE
VITTORIOSA
A.D. 1863